

GEOGRAFSKO DRUŠTVO HRVATSKE

LA SOCIÉTÉ DE GEOGRAPHIE DE CROATIE

SASTANCI GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U 1959. GODINI

5. I. *Opći sastanak*, na kome su prikazani filmovi: »Paris«, »Dolina Temze« i »Ljudi i planine«
12. I. *Sastanak Nastavne sekcije*, na kome je dr V. Brabec održao predavanje: »Gradišćanski Hrvati«
19. I. *Opći sastanak*, na kome je dr I. Crkvenčić u okviru slobodnih tema govorio o useljavanju u Australiju poslije Drugog svjetskog rata, o izgradnji Chandigarha u Indiji i o nafti u Sahari
28. i 29. I. Održan je *Seminar za nastavnike geografije osnovnih i srednjih škola* s ovim programom:
- a) P. Kurtek s grupom nastavnika: »Iskustva u radu po novom nastavnom programu iz geografije u osmogodišnjoj školi«
 - b) A. Cvitanović: »Slobodne geografske aktivnosti u osmogodišnjoj školi«
 - c) P. Kurtek: »Upotreba udžbenika paralelno s dijafilmom i dijjapozitivima«
 - d) dr V. Rogić: »Regionalno-geografska problematika Makedonije«
 - e) dr I. Crkvenčić: »Agrarni pejzaži aPnonske nizine«
 - f) R. Pavić: »Primjer regionalne obrade Kosmeta u srednjoj školi«
 - g) dr J. Roglić: »Najnoviji rezultat u proučavanju krša«
 - h) diskusija o osnivanju i radu nastavnih centara za geografiju u većim mjestima
 - i) M. Friganović, L. Trivanović i P. Kurtek: »Demonstracija novih geografskih filmova i dijjafilмова« s diskusijom o aktuelnim pitanjima po želji i izboru učesnika
30. I. *Godišnja skupština Geografskog društva Hrvatske* (vidi poseban prikaz)
16. II. *Stručni sastanak*, na kome je J. Senderdi održao predavanje: »Historijski uvjeti postanka i razvoj naših topografskih karata«
23. II. *Stručni sastanak* s predavanjem J. Senderdija: »Naše topografske karte. Tehnička realizacija«
2. III. *Stručni sastanak*, na kome je dr I. Crkvenčić održao predavanje »Stanovništvo i naselja Žumberačke gore«
9. III. *Sastanak Nastavne sekcije*, na kome je puk. JNA D. Manžalović održao predavanje: »Naše topografske karte«
16. III. *Opći sastanak*, na kome su prikazani geografski filmovi
23. III. *Stručni sastanak*, na kome je dr V. Blašković održao predavanje: »Đurđevački peski«
30. III. *Opći sastanak* u okviru slobodnih tema s predavanjem J. Ridanovića: »Iz problematike Arktičkih krajeva«
6. IV. *Stručni sastanak*, na kome je dr V. Rogić održao predavanje: »Ekonomskogeografski problemi Alsacea«
13. IV. *Sastanak Nastavne sekcije* s predavanjem O. Lahmana: »Iz problematike naših iseljenika«
27. IV. *Stručni sastanak* s predavanjem M. Bjelovića: »Željezara Zenica«
11. V. *Sastanak Nastavne sekcije*, na kome je dr V. Rogić održao predavanje: »Planinska jezera Jugoslavije«
18. V. *Stručni sastanak*, na kome je J. Ridanović održao predavanje: »Grahovsko polje«

8. VI. *Sastanak Nastavne sekcije s osvrtnom P. Kurteka na nastavni program iz geografije u reformiranoj gimnaziji*
15. VI. *Stručni sastanak, na kome je dr E. Fels (Zap. Berlin) održao predavanje: »Alpe u pleistocenu«*
5. X. *Stručni sastanak s predavanjem dr J. Roglića: »Odras prometa u prostoru i životu USA«*
12. X. *Sastanak Nastavne sekcije, dogovor i organizacija terenskog izlaska na naftna polja »Stručec«*
19. X. *Opći sastanak, na kome je V. Leban (Ljubljana) održao predavanje: »Dojmovi s puta po Rumunjskoj«*
26. X. *Sastanak Nastavne sekcije s predavanjem R. Pavića: »Ekskurzija po srednjoj Makedoniji«*
2. XI. *Stručni sastanak, na kome je prof. J. Sauškin (Moskva) govorio: »O prirodnim i ekonomskim rajonima SSSR-a«*
9. XI. *Opći sastanak s predavanjem dr H. L. Kostanicka (USA): »Profil puta od Los Angelesa do New-Yorka«*
16. XI. *Opći sastanak, na kome je dr Z. Dugački govorio: »Dojmovi s putovanja u SSSR«*
23. XI. *Stručni sastanak, na kome je dr T. Kondev (Skoplje) održao predavanje: »Naseljenost, struktura stanovništva i urbanizacija NR Makedonije«*
7. XII. *Opći sastanak s predavanjem S. Žuljića: »Oko Gibraltara«*
14. XII. *Sastanak Nastavne sekcije, na kome je R. Pavić održao predavanje: »Regije istočne Srbije«*
21. XII. *Sastanak Nastavne sekcije, na kome je P. Kurtek održao predavanje: »Planine sjeverozapadne Slovenije« (I dio)*
28. XII. *Opći sastanak, na kome je dr I. Crkvenčić održao predavanje: »Norveška«.*

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUSTVA HRVATSKE U SPLITU

Sastanci su održani svakog prvog ponedjeljka u mjesecu.

Posebna pažnja je posvećena problemima geografske nastave: 3. I. 1959. raspravljalo se o problemima nastave geografije u osmogodišnjim školama; a 9. X. 1959. o iskustvima u radu po novom nastavnom planu za osnovne škole, te posebno u VI. razredu.

15. XII. 1958 prof. Andre Jutrović »Poslijeratna istraživanja Amerike«.

6. II. Franka Lulić informirala je o radu zimskog seminara u Zagrebu, a Mirjana Bilić o radu zimskog seminara u Beogradu.

4. III. 1959. prof. A. Jutrović predavanje »Regionalno planiranje«.

6. IV. 1959. Mirjana Bilić iznijela je utiske s puta po Norveškoj.

10. V. 1959. Kleme Derado iznio je utiske s puta po Italiji.

5. VI. 1959. prof. A. Jutrović održao je predavanje »Stanovništvo kotara Split«.

6. XI. 1959. predavanje održao kapetan fregate Mladen Grakalić »Oceanografska istraživanja Jadrana u Geofizičkoj godini«.

7. XII. 1959. vođena je diskusija o ulozi filma u geografskoj godini, uz projiciranje filma o Hrvatskoj.

Pojedini članovi držali su predavanja u Narodnom sveučilištu, i objavili različite prikaze i članke. M. Bilić

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUSTVA HRVATSKE U RIJECI

U toku 1959. god. rad Ogranaka u Rijeci odvijao se u okviru redovnih sastanaka svakog mjeseca, uz vrijednu pomoć središnjice iz Zagreba organiziran je i dvodnevni seminar za nastavnike geografije riječkih škola.

Održani su slijedeći redovni sastanci:

8. I. Z. Kamenar je održao predavanje »Utisci iz Grčke«.

12. II. N. Stražičić je informirao članove o radu zimskog seminara u Zagrebu.

5. III. Diskusija o primjeni dijafilma u nastavi; prikazani su dijafilmovi: »Bugarska« i »Rumunjska«.

2. IV. Izmjena iskustava u radu po novom nastavnom programu u osnovnoj školi

7. V. N. Stražičić je održao predavanje »Etiopija« (s projekcijama)

4. VI. Diskusija o organizaciji i značenju školskih ekskurzija
8. X. Prikazivanje dijafilmova »SSSR I, II i III dio«
5. XI. Rasprava o obradi programa za I razred gimnazije
3. XII. R. Levi održala je predavanje »Nepal« (s projekcijama)

Članovi ogranka sudjelovali su u radu Narodnog sveučilišta u Rijeci. E. Avelini održala je predavanje: »Ujedinjena Arapska Republika« a N. Stražičić: »Međunarodno značenje Panamskog kanala« i »Današnja Etiopija«.

Na inicijativu Ogranka, a uz organizaciju Zavoda za školstvo kotara Rijeka, Geografsko društvo Hrvatske održalo je u Rijeci dvodnevni seminar (19. i 20. V.) za nastavnike geografije. Seminaru je prisustvovalo oko trideset riječkih geografa. Održana su ova predavanja:

- A. Cvitanović: Slobodne geografske aktivnosti u osnovnoj školi
- V. Rogić: Regionalno-geografska problematika Makedonije
- M. Friganović: Noviji rezultati u proučavanju krša
- I. Cekvenčić: Agrarni pejzaži Panonske nizine
- P. Kurtek: Upotreba udžbenika paralelno s dijafilmovima i dijapozitivima
- R. Pavić: Primjer regionalne obrade Kosmeta u srednjoj školi

Na kraju su prikazani nastavni filmovi iz geografije: »Francuska«, »Naš krš« i »Crne vode« te izmijenjena iskustva onastavnim problemima. Seminar je bio veoma koristan, pa je izražena želja da se ovakvi seminari organizuju i nadalje.

N. Stražičić

OGRANAK GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE U KARLOVCU

Ogranak je osnovan 24. III. 1958. na inicijativu nastavnika geografije. Osnivačkom je sastanku prisustvovali dr V. Blašković, član Upravnog odbora GDH-a. Za predsjednika je izabran Čereki Vilko i za tajnika Matasović Zlata.

U 1959. održano je svega 5 sastanaka, ispod predviđenog broja. Tri puta su održana predavanja iz geografske problematike, a dva puta je vođena diskusija o aktualnim problemima u nastavi. Teme predavanja bile su:

- V. Čereki: »Regionalna obrada Jugoslavije«
- R. Rudež: »Značenje geografskog položaja Malte«
- B. Petrina: »Dojmovi s puta po Americi«

V. Čereki

GODIŠNJA SKUPSTINA GEOGRAFSKOG DRUŠTVA HRVATSKE

Dne 30. I. 1959. održana je Godišnja skupština Geografskog društva Hrvatske s dnevnim redom:

1. Uvodna riječ predsjednika prof. dra J. Roglića
2. Izvještaj tajnika, blagajnika i nadzornog odbora
3. Diskusija
4. Zaključci
5. Razno

Uvodna riječ predsjednika

Evo nas opet nakon godinu dana na okupu da povučemo crtu i napravimo obračun o rezultatu našeg godišnjeg rada i da na osnovu toga donesemo odluke za budućnost. Ovaj važan posao treba shvatiti sa puno savjesnosti i odgovornosti— o tome ovise ne samo interesi našeg društva nego i nas pojedinaca.

Geografsko društvo Hrvatske je tihim i upornim radom, koji je u prvom redu rezultat samoprijedora nekolicine okupilo glavninu aktivnih stručnjaka naše republike. Možemo biti zadovoljni da je ovo okupljanje išlo ovako tiho i spontano — to je dokaz unutrašnje logike, snage i ustrajnosti našeg udruživanja. Spontanost društva dolazi do izražaja i u njegovim manifestacijama. Nema više opasnosti da li će biti posjećeni redoviti društveni sastanci ili naši godišnji seminari. Raspoložive prostorije postale su tiješne. Društvena povezanost je ne samo stručna već i duhovna potreba. Stari znanici, radni drugovi i prijatelji susreću se da izvrše korisnu razmjenu misli, osvježe veze i eventualno jedan drugome pruži pomoć. Ovim se potrebni duh drugarstva i lojalnosti pretvara u stalni proces i društvo vrši veoma aktivnu moralnu funkciju. Sa ovim duboko ljudskim funkcijama društvo čini velike usluge svakome od nas i duboko nas povezuje. Ta moralna funkcija našeg društva i njegova snaga pokazuju se u svim prilikama i olakšali su nam da pređemo i teške krize.

Geografsko društvo je velikom broju prisutnih učinilo i konkretne usluge koje predstavljaju i znatnu materijalnu vrijednost. Tokom pet proteklih kongresa završili su mnogi i pod najpovoljnijim uvjetima u različite krajeve širom Jugoslavije; Našim seminarima i ekskurzijama posjetili smo i razgovarali o gotovo svim dijelovima Hrvatske, a bio je i uspješni put u inozemstvo. Na našim sastancima i seminarima uspjeli smo da održimo kontinuitet stručnog usavršavanja i osvježavanja, koji bi se teško mogao i najvećim usamljenim radom postići. Mislim da se svi slažemo u ovoj pozitivnoj ocjeni.

Ali, kolege, društvo nije individuum za sebe, njemu opstanak osiguravaju i impuls daju njegovi članovi. U društvu se ogleda zbir aktivnosti njegovog članstva. Dosadašnji rezultati su rezultat aktivizma ograničenog broja članova. Već smo na prošlom sastanku to naglasili i istakli neke članove u nadi da će to potaći i privući druge. Na žalost očekivanih rezultata nije bilo; aktivna uža grupa se ne povećava i za one, koji nužno moraju da se povuku, teško se nalazi zamjena. Naše stručno društvo traži samoprijegoran rad i za to ne može dati čak ni osnovne materijalne nagrade. Na prošlog godišnjoj skupštini ste čuli da mi ne možemo ni poslovati sa prihodom članskih uloga, a u tu svrhu ne možemo dobiti pomoć. Oni koji zaista rade, a upoznati ćete ih iz današnjih izvještaja i ne pomišljaju na nagradu, već svesrdno nastoje pojačati materijalnu osnovu.

Neophodno je potrebno da društvene sekcije i komisije razviju svoj rad, potraže članove koji će svojim radom razvijati postojeće i utirati put novim aktivnostima društva. Sa svoje strane mogu reći da sam sretan što kolege iz Nastavne sekcije sami utvrđuju teme i načine za izvođenje stručnih manifestacija, kao što je protekli seminar i vode brigu o Geografskom horizontu; slično priznanje dugujem tajniku u obavljanju administracije, blagajniku u vođenju društvenih financija — a razumijem da je i njima potrebno i da žele olakšanje na svom poslu. Na isti način pozivamo i molimo da se i na društvenoj govornici pojave novi. Raspored predavanja ostaje otvoren mjesecima i na kraju treba ga opet popunjavati iz istog kruga. Stručnom društvu, kao što je Geografsko društvo Hrvatske, je svrha da postane zajednica jednakih i aktivnih članova, tada će naše sekcije biti zbir individualnih napora i rezultati će biti onakvi kakve mi želimo.

Mi smo mlado društvo, nismo naslijedili ni tradiciju kolektivnog rada, a većinom smo bili i bez individualnog iskustva. U svome društvu razumijemo misli, dogovaramo se, nastojimo otkloniti propuste i utvrditi što bolje mjere za budućnost. Koliko smo u tome uspjeli najbolje se vidi sa strane i pouzdanije će moći ocijeniti oni koji će doći iza nas. Mi onima koji dolaze iskreno želimo veći uspjeh i nastojimo da im ostavimo što bolje naslijeđe — ali i budući rad će ovisiti o ljudima, koji ga budu vršili.

Problem pomlatka je važan i odlučujući elemenat. Opetovano smo se složili da su posebno u geografiji važne lične kvalitete i volja. Objekt našeg rada je neiscrpan, a u prostoru i vremenu promjenljiv; potrebni su stalni rad i osobne sposobnosti da se u složenom prostornom inventaru vidi ono što je u datom momentu bitno i da se to uspješno drugima izloži. Geografu je potrebna analitička konsekventnost i sintetička umješnost. Dovoljno nam je poznato da se o tome nije uvijek vodilo računa i da je struka neobavješteno birana, na njenu štetu i nezadovoljstvo onog, koji se tako opredjelio. Na žalost, ova loša tradicija se i dalje nastavlja. Brige koje time nastaju otežavaju rad naše glavne stručne ustanove, a indirektno se odražavaju i na radu Geografskog društva.

U interesu svoje struke, a to znači i samih nas i onih kojima savjetujemo, upozorite kandidate koji žele studirati geografiju na specifičnosti naše struke. Nastojte nam uputiti one koji će koristiti struci, društvu, a za svoje životno zadovoljstvo biti će i vama zahvalni. Nemaite ukorijenjenog profesorskog straha za taj pozitivan savjet. Sposoban geograf ima velike mogućnosti zadovoljstva i koristi; on će to i drugima pružiti. Ako nekima uskratite neželjeno iskustvo isto tako ćete zadužiti njih i struku. Ovo je važan elemenat, koji zaslužuje našu pažnju i brigu.

U skladu sa obavezom, koju ste mi svojim povjerenjem postavili, preporučam da se o problemu okupljanja zainteresiranog i aktivnog članstva na ovom sastanku naročito raspravlja i tako osigura što bolja budućnost naše struke i društva.

Izvod iz tajničkog izvještaja — U proteklom razdoblju od lanjske skupštine rad se Upravnog odbora nije odvijao u punom sastavu radi bolesti potpredsjednika, odsutnosti blagajnika i djelomičnog izbjivanja tajnika. Stoga su u Upravni odbor kooptirani bili neki članovi, pa je privremeno dužnost blagajnika i tajnika vršio M. Friganović. U vremenu između dvije skupštine Upravni je odbor, provodeći u život zaključke prošle Glavne i su-

gestije Godišnje skupštine — koje su predstavljale 762 članova — i rješavajući tekuća pitanja, održano ukupno 34 sjednice. Stalan kontakt Upravnog odbora sa ostalim članovima društva odvijao se i putem plenarnih sastanaka svakog ponedjeljka.

Stručnih sastanaka je bilo 11- općih 10 i 9 sastanaka nastavne sekcije, t. j. ukupno 10. Pored toga nekoliko je sastanaka bilo posvećeno prikazivanjem stručnih, nastavnih i naučno-popularnih filmova. Od gostiju koji su popunili program rada posebno su istaknuti: prof. dr. S. Ilešić (Ljubljana), prof. Günther (Zap. Njemačka), te prof. Blach (Francuska). Kontakt s članovima izvan Zagreba održavan je putem »Vijesti GDH-a«.

Rad nastavne sekcije odvijao se i u ovoj godini ustaljenim i korisnim oblicima s posebnim angažiranjem u pitanjima povezanim s reformom školstva, s izradom nastavnih planova i programa iz geografije za osnovne i srednje škole. Predstavnici naše nastavne sekcije bili su veoma aktivni i na V kongresu geografa FNRJ. Osnovani nastavni centar za geografiju u Zagrebu također je u mnogom rezultat napora naših članova i aktivno je povezan s društvom.

Rad speleološke sekcije sastojao se u održavanju stručnih sastanaka na kojima su se središali podaci terenskih istraživanja, masovnim posjećivanjem značajnijih speleoloških objekata u kršu i 25 dnevnom istraživanju špilja i jama na otoku Braču. Osim toga 12 članova sekcije sudjelovalo je na speleološkom kongresu FNRJ.

Od ogranaka Društva najveću su aktivnost pokazali ogranci u Rijeci, Splitu i Varaždinu. Potonji je organizirao i seminar za svoje članove i nastavnike geografije kotara Varaždin.

Od publikacija izašla su tri broja »Geografskog horizonta«, dok je »Geografski glasnik« za 1957 i 1958. u štampi. Razmjena publikacija odvija se normalno i čak stalno povećava. Naklada 4. broja »Geografskog horizonta«, koji je u štampi, povišena je na 5.000 primjeraka.

Uspješno je nastavljena suradnja i s ostalim stručnim društvima u zemlji i van nje, kao i s prosvjetnim i naučnim organizacijama. Stalna aktivnost znatnoga broja naših članova postaje još stalnija i temeljitija.

Skupština je na kraju sugerirala slijedeće zaključke:

- da se, na traženje prosvjetnih vlasti kotara Varaždin ponovi ovogodišnji zimski seminar GDH-a za tamošnje nastavnike geografije;
- da se raspravi problem proslave devedeseto godišnjice života prof. dra Milana Senoe;
- da formirane sekcije GDH-a podnesu plan rada u 1959.;
- i da nastavnici orijentiraju vrijednije učenike prema našoj struci i studiju geografije.

Izvod iz blagajničkog izvještaja — Pregled financijskog poslovanja Geografskog društva Hrvatske u 1958. dao je vršilac dužnosti blagajnika M. Friganović istaknuvši da u materijalnome poslovanju diferencira slijedeće: Društvo u užem smislu, Geografski glasnik, Geografski horizont i ukupno.

Bilanca za 1958. god.:

Sektor	Prihodi	Rashodi	Razlika (+ —)
Društvo	988.877	850.071	138.806
Geografski glasnik	205.530	13.400	192.130
Geografski horizont	1.899.846	1.699.787	200.059
Ukupno	3.094.253	2.563.258	530.995

Društvo je ušlo u 1958. s ukupnim saldonom iz 1957. u iznosu od 1.516.214.— Din., što znači da su novčana sredstva dne 31. XII. 1958. iznosila sveukupno 2.047.209.— Din. Ovoluti saldo je akumuliran sredstvima za tiskanje narednih brojeva Geografskoga glasnika koji su već u tiskari.

Stvarni prihodi i rashodi u rubrici Društvo su za 1958. formirani jer su preko Društva vršene uplate učesnika V kongresa i dodijeljena sredstva za speleološka istraživanja, pa je to višestruko povisilo novčani promet. Izuzmu li se povremene dotacije za Glasnik i Horizont, osnovi prihod Društva i dalje ostaju članski uložci; oni su u 1958. iznosili 187.470.— Din., premda je prema broju članova trebalo ubrati još toliko. Međutim, to će